

بنام خدا

بررسی قیمت تمام شده

الف: قیمت تمام شده از نظر استاندارد حسابداری و تئوریک

مقدمه :

سازمان های امروزی از هر نوع و اندازه ، با فشار فزاینده ای برای بهبود کارایی و اثر بخشی روبرو هستند . مدیران صنعت و از جمله صنعت تایر سازی در سالهای اخیر با درک موقعیت خود در جستجوی یافتن راهکار های مناسب در استفاده مؤثر از منابع برآمده اند . مدیران در غلبه بر این مشکل با چالشهای متعددی روبرو هستند که مهمترین آنها تعیین بهای تمام شده ی واقعی و صحیح کالا است . در این راستا جمع آوری اطلاعات مربوط به عوامل هزینه و محاسبه بهای تمام شده محصولات و تجزیه و تحلیل گزارش ها و بررسی روشهای تقلیل بهای تمام شده تولیدات از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است .

حسابداری صنعتی یا حسابداری بهای تمام شده یک ابزار بسیار مهم در اختیار مدیریت می باشد تا مدیران با استفاده از حسابداری صنعتی ، بهای تمام شده تولیدات را محاسبه کرده و کنترل خود را بر روی هزینه های مواد ، دستمزد و سایر هزینه های تولید اعمال کنند . مدیران اگر گزارشات دقیق و صحیحی از عوامل هزینه نداشته باشند در تصمیم گیری خود در جهت افزایش تولید یا سایر تصمیم گیری ها و راه انجام تصمیمات خود با مشکل مواجه خواهند شد .

حسابداری صنعتی طی یک فرآیند هزینه ها را شناسایی ، اندازه گیری ، طبقه بندی ، تلخیص و جمع آوری نموده که اصطلاحاً به

این فرآیند هزینه یابی اطلاق می شود .

طبقه بندی هزینه ها

هزینه ها را میتوان به شکل های مختلف طبقه بندی کرد که برخی از این طبقه بندی ها به شرح زیر است :

الف) طبقه بندی هزینه ها به تفکیک هزینه های مستقیم و غیر مستقیم .

هزینه های مستقیم :

به هزینه هایی اطلاق می شود که می توان آنها را به یک محصول مشخص ارتباط داد مانند مواد اولیه مصرف شده در یک واحد محصول .

هزینه های غیر مستقیم :

به هزینه هایی اطلاق می شود که نمی توان آنها را به یک محصول مشخص ارتباط داد مانند هزینه های برق مصرفی در تولید محصولات .

هزینه های غیر مستقیم بر مبنای روشهای مختلف تسهیم و به محصولات تخصیص داده می شود .

بطور خلاصه می توان بیان نمود که هزینه های مستقیم هزینه هایی هستند که به راحتی قابل ردیابی و تخصیص به یک محصول مشخص است ولی هزینه های غیر مستقیم هزینه هایی است که به راحتی قابل ردیابی و تخصیص به یک محصول نبوده بلکه این هزینه ها باید بین محصولات مختلف تخصیص داده شوند فرآیند تخصیص هزینه های غیر مستقیم به محصولات را تخصیص هزینه اطلاق می کنند مانند هزینه برق ، هزینه تعمیرات و نگهداری ماشین آلات ، هزینه بیمه ماشین آلات و ... به محصولات تولید شده .

ب) طبقه بندی هزینه ها بر اساس عناصر تشکیل دهنده محصول :

۱- هزینه های مواد مستقیم :

هزینه های مواد مستقیم به موادی اطلاق می گردد که به سهولت قابل ردیابی و تخصیص به یک واحد محصول تولید شده می باشد این مواد شکل ظاهری محصول را تشکیل داده و بدون مصرف این مواد تولید محصول غیر ممکن است .

۲- هزینه کار مستقیم :

حقوق و دستمزد افرادی که مستقیماً در تولید محصول نقش داشته اند که به سهولت قابل ردیابی و تخصیص به یک محصول است مانند هزینه حقوق و دستمزد کارگران تولید .

هرنوع هزینه مستقیم دیگری نیز اگر دارای خصوصیات و ویژگی های مواد مستقیم و کار مستقیم باشد را می توان به آسانی به یک واحد محصول تخصیص داد ،مانند لوازم بسته بندی مصرفی در بسته بندی های محصول

۳- هزینه های سربار ساخت / هزینه های غیر مستقیم :

این هزینه ها معمولاً شامل هزینه های کارخانه به استثناء هزینه های مواد مستقیم و کار مستقیم می باشد به عبارتی هزینه هایی که نمی توان آنها را به سهولت به یک واحد محصول تخصیص داد و برای تخصیص این هزینه ها به محصول باید از فرآیند تخصیص و تسهیم استفاده نمود مانند هزینه های مواد غیر مستقیم ، کار غیر مستقیم و سایر هزینه های ساخت . برای هزینه های مواد غیر مستقیم می توان به عنوان مثال به هزینه بلادر مصرفی در تولید تیر اشاره کرد و برای کار غیر مستقیم می توان به عنوان مثال به هزینه حقوق و مزایای انبار دار ، نگهبان و ... اشاره نمود . سایر هزینه های ساخت شامل کلیه هزینه های غیر مستقیم به جز مواد غیر مستقیم و کار غیر مستقیم می باشد مانند هزینه های تعمیرات و نگهداری ماشین آلات ، هزینه بیمه ماشین آلات کارخانه ، هزینه سوخت کارخانه هزینه آب و برق و تلفن کارخانه و سایر هزینه های غیر مستقیم کارخانه .

به جمع هزینه های (مواد مستقیم ، کار مستقیم ، هزینه های سربار ساخت) هزینه های ساخت یا هزینه های تولید و یا تمام شده تولید اطلاق می شود .

مفهوم بهای اولیه یا هزینه های اولیه : به جمع مواد مستقیم و هزینه دستمزد مستقیم بهای اولیه یا هزینه های اولیه اطلاق می شود یعنی دو نوع هزینه ای که مستقیم قابل ردیابی در هر واحد محصول است .

ج) طبقه بندی هزینه ها به دو نوع هزینه های محصول و هزینه های دوره :

هزینه محصول همان هزینه تولید و یابه عبارتی جمع هر سه هزینه مواد مستقیم ، کار مستقیم و هزینه های سربار ساخت است .

هزینه دوره به کلیه هزینه هایی اطلاق می شود که نتوان این هزینه ها را عنوان هزینه های محصول قلمداد نمود این هزینه به نوعی با دوره زمانی که طی آن واقع شده اند ارتباط دارد و در دوره وقوع در صورت سود و زیان انعکاس می یابند این هزینه ها در صورت سود و زیان تحت عنوان هزینه های عملیاتی طبقه بندی می شوند و مانند هزینه های توزیع و فروش و هزینه های عمومی و اداری . به عبارت دیگر هزینه های دوره هزینه هایی هستند که نه به طور مستقیم و نه به طور غیر مستقیم با تولید هیچ گونه ارتباطی ندارد .

د) طبقه بندی هزینه ها براساس رفتار هزینه :

موضوع این نوع طبقه بندی این است که هزینه ها در مقابل تغییرات تولید چه رفتاری از خود نشان می دهند .

۲) هزینه متغیر

۱) هزینه های ثابت

ب: اما بخش بعدی ، بررسی قیمت تمام شده از زاویه اقتصادی آن مورد مطالعه قرار می گیرد :

۱- قیمت تمام شده ارزان چگونه بدست می آید ؟

۱-۱- خرید مواد اولیه با قیمت ارزان و کیفیت مناسب با کمترین و مناسبترین هزینه حمل و نقل تا محل کارخانه که این امر مستلزم داشتن نقدینگی کافی و تأمین آن و خرید بموقع . این موضوع محقق نمی شود مگر اینکه منابع ارزان قیمت بانکی در اختیار تولید کنندگان قرار گیرد .

۱-۲- استفاده از نیروی کار ارزان . آیا بایستی تمام هزینه های پرسنلی بر دوش کارفرمایان سنگینی کند یا بخشی از آن بصورت هزینه های تأمین اجتماعی برای کلیه واحدها برقرار گردد تا فشار تمامی آن، کارفرمایان را متأصل ننماید .

۱-۳- استفاده از هزینه های سربار ساخت ارزان و مناسب .
۱-۳-۱- استفاده از دانش فنی و تکنولوژی روز دنیا چه در بخش ساختار و فرآیند ترکیب مواد اولیه و چه در بخش استفاده از پیشرفته ترین ماشین آلات و تجهیزات روز دنیا برای فرآیند ترکیب مواد که لازم و ملزوم یکدیگرند و سبب کاهش وزن محصولات و استفاده کمتر از مواد اولیه می شود .
۱-۳-۲- اتوماسیون نمودن خطوط تولید برای کاهش هزینه های نیروی انسانی .

با توجه به مطالب فوق چند سوال مطرح می شود .

۱- چرا تایرهای تولید چین ارزان تمام می شود و ارزان عرضه می شود ؟

پاسخ سؤال اول : قیمت مواد اولیه تقریباً در سطح دنیا یکسان عرضه می شود فقط آنانی از مواد ارزان قیمت تر بهره مند می شوند که خریدهای بموقع انجام دهند .

اما براساس سیاستهای دولت چین تولید کنندگانی که کالای خود را صادر می نمایند بخشی از هزینه های پرسنلی از جمله تأمین اجتماعی و معافیت های مالیاتی و غیره توسط دولت تأمین و نیروی کار ارزان در اختیار تولید کنندگان قرار می گیرد تا صادرات مقرون به صرفه گردد . بنابر این دولت با اتخاذ اینگونه سیاست بخشی از هزینه های کارگران خود را از محل صادرات محصولات به کشور های مختلف دنیا منتقل می نماید

۲- چرا تایرهای تولید شرکتهای برتر دنیا ارزان تمام می شود و گران عرضه می شود؟

پاسخ سؤال دوم: با عنایت به توضیحات پاسخ اول، شرکتهای برتر دنیا با داشتن نقدینگی کافی و عقد قراردادهایی درازمدت، از مواد اولیه مناسب بهره مند می شوند. اما امتیاز عمده آنان داشتن دانش فنی و تکنولوژی روز دنیا چه از حیث استفاده از مواد اولیه کمتر و چه از حیث تولیدات با کیفیت فوق العاده بالاتر و همچنین با انجام اتوماسیون در خطوط تولید، هزینه آحاد تولید پائین تر و در نهایت قیمت تمام شده مناسب و فروش با قیمت بسیار بالا بجهت داشتن کیفیت بسیار خوب از این امتیاز بهره مند هستند.

۳- چرا تولیدات تایر ما گران تمام می شود و ارزان عرضه می شود؟

پاسخ سؤال سوم: با توجه به توضیحات پاسخهای سؤال اول و دوم، پرواضح است که هزینه نیروی انسانی در کشو ما بالا، نداشتن تکنولوژی روز و بی بهره بودن از ماشین آلات مدرن دنیا سبب بهره وری پائین و همچنین استفاده از مواد اولیه بیشتر می شود تا قیمت تمام شده گران باشد اما با وجود فشارهای نهاد های نظارتی عرضه باقیمتی پائین تر از قیمت تمام شده انجام می شود.

راه نجات صنعت تایر در چیست ؟

- ۱- اتخاذ سیاستهای سریع کارشناسانه از سوی وزارت صنایع مبنی بر اخذ فوری تکنولوژی روز دنیا و حمایتهای مالی لازم .
- ۲- روزآمد نمودن ماشین آلات و تجهیزات مدرن صنعت تایر کشور همزمان با به روز نمودن تکنولوژی .
- ۳- مساعدتهای مالی مناسب و ارزان قیمت از سوی بانکهای داخلی با توصیه های متولیان صنعت .

خدا نگهدار همگی شما
مرتضی نیازپور

10th IRAN Rubber Industries Conference